

Svahken sijte/Elgå reinbeitedistrikt
Valdalsfjellet 206
2443 Drevsjø

dato, 30. 09. 2019

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep,
0030 OSLO
postmottak@kld.dep.no ref. 19/1892

HØRING AV ENDRINGER I ROVVILTFORVALTNINGEN

Klima- og miljøverndepartementet har sendt på høring endringer i naturmangfoldloven, rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst. Høringsfristen er 1. oktober 2019.

I høringsbrevet sier departementet at alle som ønsker det kan uttale seg, selv om de ikke er oppført på listen over høringsinstanser. Svahken sijte ønsker å gi uttalelse og har disse merknadene:

Høringsnotatets punkt 3.1.2.

Innledningsvis vil vi knytte noen kommentarer til dette punktet. Departementet viser her til gjeldende norsk rett og internasjonale forpliktelser.

I høringsnotatet sier departementet at forslaget til foreslåtte endringer i rovviltforvaltningen og endringer i naturmangfoldloven, rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst ikke er i strid med internasjonale forpliktelser, eller urfolks rettigheter uten å utrede dette nærmere. Departementet vektet tildels Bernkonvensjonen sterkt i sine forslag til endringer i lovverket.

Erfaringene, og utviklingen av rovdyrforvaltningen synes å være å styrke vernet av rovdyr på bekostning av beitedyr, kultur og egenart. Retten til å forsvare seg mot angrep fra rovdyr har stadig blitt innskjerpet. Det har dannet mønstre og fortsetter. For det samiske folk har dette vært en lang vandring fra selv å forvalte skadegjørere av rovdyr fra tidenes morgen, en sedvanerett som er tatt fra oss i praktisk forvaltning, og til i dag hvor det er nødvendig med samtykke fra myndighetene for å kunne forsvare seg mot angrep fra rovdyr. Den gjeldende rovdyrpolitikk er endret fra tidligere å være premiering for uttak av rovdyr for vern av beitedyr, matproduksjon og egenart, til straffeansvar viss samtykke ikke foreligger fra myndighetene.

Vi mener det er vår plikt til å minne om at Norge også har forpliktet seg til andre konvensjoner som skal ivareta samisk reindrift og samisk kultur, og som vil være styrende for norsk rovdyrpolitikk. Det vil være begrensninger i hva folkeretten oppstiller for Norsk rovdyrpolitikk og forvaltning med innvirken på samiske tradisjonelle områder, samisk reindrift og samisk kultur. Dette må ikke glemmes i den

iver man har for å verne om rovdyr. Folk må kunne kjenne seg trygge i sine omgivelser og sitt nærmiljø hvor næring, kultur og egenart må kunne opprettholdes.

Nødverge – endringer i naturmangfoldsløven § 17

Vi merker oss at departementet i høringsforslaget bl.a. begrunner endring av nødvergebestemmelsen med en uteglemmelse i Naturmangfoldloven da bestemmelsen ble flyttet fra viltloven til naturmangfoldloven.

Bestemmelsen i dag for nødverge på person har i nml (....) "anses påkrevd" (....) og (....) "betydelig fare for skade på person." Den er todelt og oppfattes som en romsligere bestemmelse enn husdyr som har (....) "direkte angrep på bufe, tamrein" (....). Departementet vektla en strengere nødverge for angrep på husdyr enn på person den gangen departementet endret viltloven fra "fare for angrep" til "direkte angrep." Da høyesterett, i dom, har påpekt en retning om at husdyr og tamrein må få et romsligere vern for angrep av rovdyr enn hva lovens ordlyd er i dag, registrerer vi at departementet forklarer dette med en uteglemmelse da bestemmelsen ble flyttet fra viltloven til nml. Om departementets foreslåtte endringer vil gi et romsligere vern for husdyr og tamrein er vi i tvil om all den tid departementet legger til grunn at det ikke vil bli noen realitetsendring, da det er ordlyden for pågående angrep som gjelder. Departementet presiserer videre at ordlyden "**anses påkrevd**," som skal tas inn i lovbestemmelsen, vil være i tråd med Bernkonvensjonens ordlyd om at rovdyr bare kan felles dersom det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning, eller handlingsalternativer. Departementet sier videre at handlingsalternativer kan være "gjennomføring av skremmeforsøk, som roping eller avfyring av skremmeskudd, eller jaging ved bruk av tilgjengelig stokk eller lignende dersom det er snakk om mindre vilt". Vi er av den oppfatning at departementet her, ved å innta ordlyden "anses påkrevd," vil innskjerpe kravet til nødverge istedenfor å etterkomme et romsligere vern for rovdyrangrep på husdyr og tamrein når handlingsalternativer vil være et krav før nødverge inntreffer.

Stortinget har vedtatt en todelt målsetting. Det forutsetter at det skal være mulig med levende næringsvirksomhet i landbruket og tamreindriften, og å opprettholde et antall rovdyr som Stortinget har bestemt. Rovdyrnemndene har ansvar for å gjennomføre dette, og det er gjort i forvaltningsplaner ved soneringer hvor beitedyr har prioritet i beitesoner, og rovdyr i rovdyrsoner. For tamreindriften, som er på utmarksbeite 12 måneder i året, har verken Stortinget eller andre noen tilfredsstillende løsning for vern av tamrein mot rovdyr enn å skille tamrein og rovdyr i størst mulig grad. Skremming eller jaging av rovdyr vil ikke være noen løsning for reindriften da problemene heller vil øke. Det vil heller ikke være noen løsning for andre husdyr i beiteprioriterte områder. Er det skadegjør(er) i et beiteprioritert område må den/de kunne tas ut på nødverge uten å risikere straff. Departementet må avklare retten til å sikre vern av husdyr og tamrein, spesielt i beiteprioriterte områder. Vi mener at viltlovens tidligere ordlyd med "fare for angrep" på husdyr og tamrein bedre dekker denne rettssikkerheten. Denne rettsstillingen kan lett føres tilbake viss det er politisk vilje til det. Vi registrerer at det i EU er en oppmykning av rovviltpolitikken da Europaparlamentet har vedtatt en resolusjon om å endre og oppdatere art- og habitatdirektivet om truede arter for lettere å kunne ta ut store rovdyr.

I Departementets høringsnotat foreslås formuleringen anses påkrevd tatt inn i lovbestemmelsen. Vi mener at ordlyden vil innskjerpe lovbestemmelsen om nødverge og foreslår at den tas ut. Videre ber vi om at Departementet i presiseringen av lovbestemmelsen likestiller nødvergeretten ved pågående eller umiddelbart forestående angrep.

Etablering av uavhengig rovviltklagenemnd – endringer av nml § 26

Vi stiller oss undrende til departementets forslag. Er det mulig å oppnevne en rovviltklagenemnd med personer som er helt nøytral, uavhengig og objektiv? Og hvem er nøytral nok til å kunne oppnevne en slik nemnd? Vi registrerer i høringsnotatet at det er Miljøverndepartementet som skal oppnevne denne klagenemnda.

Vi vil minne departementet om at rovviltneemnda i region 5 la ned sine verv da statsråden ikke gjennomførte Stortingets vedtak i en klagesak om ulv. Vi siterer fra rovviltneemndas brev, sitat:

"Departementets avgjørelse viser at forvaltningen nå er tatt ut av Stortingets hender og overtatt av byråkratiet. Med dette er vårt mandat fjernet"

Her møter en allerede på problemer med uavhengighet ved oppnevningen av en slik nemnd.

Vi vil understreke at Statsråden må være ansvarlig for å gjennomføre stortingsvedtak og ansvarlig for at departementets forvaltning er i samsvar med Stortingets retningslinjer. Statsråden kan ikke fraskrive seg dette ansvaret. Dersom denne avpolitisering blir gjennomført, vil det bli innført helt nye reformer som ingen kan ane konturene av. Dette er så store endringer i forvaltning og demokratiske prosesser, at vi ser nødvendigheten av at det opprettes egne ordninger for samisk reindrift hvor praktisering av sedvaneretten må bli gjeldende i reinbeitedistriktene, og at Sametinget blir en aktør.

Vi deler ikke departementets syn om et behov for å etablere en uavhengig rovviltklagenemnd. Vi henstiller om at det ikke blir gjennomført.

Antall forvaltningsregioner – endring av rovviltforskriften § 4 og 5

Departementet foreslår å redusere antall regioner fra 8 til 4 eller 5. Vi ser på dette som et sentraliseringsgrep for forvaltning av rovvilt. Maktfordelingen må ikke bli slik at store masser overkjører utmarksnæringene og tamreindriften som har behov for vern mot rovdyr.

Kunnskap om samisk reindrift og samisk kultur er i nærområdene, og beslutninger må foregå så nær de berørte lokalsamfunn som mulig. En sammenslåing med Oslo, Viken, Vestfold og Telemark og Agder vil flytte forvaltning og avgjørelser til områder som ikke har samisk tamreindrift eller annen tamreindrift, og hvor majoriteten av befolkningen har lite kunnskap om reindrift. Vi ser helst at region 5 Hedmark består som egen rovviltregion. Dersom sammenslåing til en større region blir aktuelt, ser vi det som naturlig at Innlandet blir en rovviltregion, og med ansvar for den samiske reindriften i

Hedmark. I Oppland er det også tamreindrift. En utvidelse av regionen vil sannsynligvis bety større rovviltnemnder, og vi ser det som naturlig at reindriftsrepresentasjonen blir utvidet. I øvrige rovviltnemnder hvor det er samisk tamreindrift har reindriften 2 representanter, men ikke i region 5 Hedmark som har 1.

Vi ønsker primært at nemndstrukturen opprettholdes som i dag, men ser at Innlandet kan være en rovviltregion med en fylkesmann å forholde seg til.

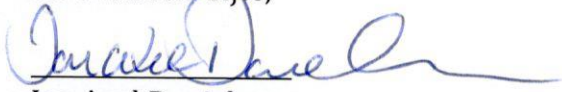
Felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av flere rovviltregioner – endring av rovviltforskriftens § 4 og 6

Departementet vil lage en ny struktur med bestandsmål for rovdyr som skal fordeles på to regioner, nord og sør for Stjørdalelva. Begrunnelsen til departementet er et ønske om å øke presisjonen og forutsigbarheten i rovviltforvaltningen, og en tydelig soneforvaltning.

De praktiske konsekvensene av en slik endring er vanskelig å forutsi. Vi tror at hensikten her vil være en overordnet styringsmodell for å få til større sammenhengende arealer til rovdyr. Vi tror at konfliktnivået ved en slik modell vil øke da forvaltning og beslutninger kan ledes bort fra regionale områder, og at beitedyr ved en slik soneinndeling vil få et svakere vern mot rovdyr.

Vi vil beholde dagens ordning med egne bestandsmål og arealdifferensiering. Det er ikke til hinder for at naboregioner kan samarbeide og forhandle om hensiktsmessige løsninger i grenseområder.

Med hilsen
for Svahken sijte,

Jan Axel Danielsen